KOMISIJAS REGULA (ES) 2023/465

(2023. gada 3. marts),

ar ko attiecībā uz maksimāli pieļaujamo arsēna koncentrāciju noteiktos pārtikas produktos groza Regulu (EK) Nr. 1881/2006

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EEK) Nr. 315/93 (1993. gada 8. februāris), ar ko nosaka Kopienas procedūras attiecībā uz piesārņotājiem pārtikā ([1]), un jo īpaši tās 2. panta 3. punktu,

tā kā:

(1) Komisijas Regulā (EK) Nr. 1881/2006 ([2]) ir noteikta atsevišķu piesārņotāju jeb kontaminantu, arī neorganiskā arsēna, maksimāli pieļaujamā koncentrācija konkrētos pārtikas produktos.

(2) Arsēns ir visuresošs metaloīds, kas nelielā koncentrācijā atrodas iežos, augsnē un dabīgajos gruntsūdeņos. Turklāt rūpniecisko emisiju dēļ (kalnrūpniecība, krāsaino metālu kausēšana un fosilo kurināmo dedzināšana) un līdz ar arsēna izmantošanu mēslošanas līdzekļos, koksnes konservantos, insekticīdos vai herbicīdos arī antropogēna darbība ir veicinājusi arsēna koncentrācijas paaugstināšanos vidē. Lai gan ir iespējama eksponētība caur ādu un ieelpojot, galvenais arsēna ekspozīcijas ceļš ir pārtika un dzeramais ūdens.

(3) Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes ("Iestādes") Zinātnes ekspertu grupa jautājumos par kontaminantiem pārtikas apritē ("*CONTAM* grupa") 2009. gada 12. oktobrī pieņēma atzinumu par arsēnu pārtikā ([3]). Šajā atzinumā *CONTAM* grupa secināja, ka pagaidu pieļaujamā nedēļas deva (*PTWI*) 15 μg/kg ķermeņa svara, ko noteikusi Apvienotā *FAO* un PVO pārtikas piedevu ekspertu komiteja ("*JECFA*"), vairs nav piemērota, jo dati liecina, ka neorganiskais arsēns izraisa plaušu, urīnpūšļa un ādas vēzi, un ir saņemti ziņojumi par dažādu nelabvēlīgu ietekmi pat tad, ja ekspozīcija ir zemāka par *JECFA* pārbaudīto.

(4) *CONTAM* grupa "etalondevas zemāko ticamības robežu" (BMDL01) attiecībā uz plaušu, ādas un urīnpūšļa vēzi, kā arī ādas bojājumiem noteica intervālā no 0,3 līdz 8 μg uz kg ķermeņa svara dienā. Zinātniskajā atzinumā *CONTAM* grupa ir secinājusi, ka prognozētā uzturekspon ētība neorganiskajam arsēnam vidēja un augsta patēriņa gadījumā Eiropā ir noteikto BMDL01 vērtību intervālā un ka tāpēc nevar izslēgt risku atsevišķiem patērētājiem.

(5) Zinātniskajā atzinumā konstatēts, ka neorganiskā arsēna uzturekspon ētībai Eiropā visvairāk ir pakļauti patērētāji, kas patērē daudz rīsu, piemēram, dažas etniskās grupas un bērni vecumā līdz trim gadiem. Tiek lēsts, ka par trim gadiem jaunākiem bērniem uzturekspon ētība neorganiskajam arsēnam, arī arsēnam, kas ir produktos uz rīsu bāzes, ir aptuveni divas līdz trīs reizes lielāka nekā pieaugušajiem.

(6) Savā 2014. gada zinātniskajā ziņojumā ([4]) par Eiropas iedzīvotāju uzturekspon ētību neorganiskajam arsēnam Iestāde norādīja, ka eksponētību galvenokārt veicina produkti uz graudu bāzes, savukārt rīsi, piens un piena produkti šo eksponētību veicina ievērojami. Tomēr eksponētības novērtējumā lielas neskaidrības rada pārtikas patēriņa datu neviendabīgums, kopējā arsēna pārveide neorganiskajā arsēnā un pa kreisi cenzēto datu apstrāde.

([1]) OV L 37, 13.2.1993., 1. lpp.

([2]) Komisijas Regula (EK) Nr. 1881/2006 (2006. gada 19. decembris), ar ko nosaka konkrētu piesārņotāju maksimāli pieļaujamo koncentrāciju pārtikas produktos (OV L 364, 20.12.2006., 5. lpp.).

([3]) *EFSA* Zinātnes ekspertu grupa jautājumos par kontaminantiem pārtikas apritē (*CONTAM*); *Scientific Opinion on Arsenic in Food*. *EFSA Journal* 2009; 7(10):1351, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2009.1351.

([4]) EFSA zinātniskais ziņojums "*Dietary exposure to inorganic arsenic in the European population*", *EFSA Journal* 2014; 12(3): 3597, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2014.3597.

(7) Ņemot vērā minēto informāciju, ar Komisijas Regulu (ES) 2015/1006 ([5]) ir noteikta neorganiskā arsēna maksimāli pieļaujamā koncentrācija tikai rīsos un produktos uz rīsu bāzes, un saskaņā ar Komisijas Ieteikumu (ES) 2015/1381 ([6]) dalībvalstis tika aicinātas 2016., 2017. un 2018. gadā uzraudzīt arsēna klātbūtni pārtikas produktos, vēlams, nosakot neorganiskā un kopējā arsēna un, ja iespējams, citu attiecīgo arsēna sugu saturu visdažādākajos pārtikas produktos.

(8) 2021. gada zinātniskajā ziņojumā ([7]) Iestāde novērtēja pastāvīgu uzeksponētību neorganiskajam arsēnam, ņemot vērā jaunākos datus par neorganiskā arsēna sastopamību pārtikā. Tā secināja, ka dažādajās vecuma kategorijās uzturekspонētība neorganiskajam arsēnam galvenokārt notiek ar rīsiem, produktiem uz rīsu bāzes, graudiem un produktiem uz graudu bāzes, kas nesatur rīsus, un ar dzeramo ūdeni. Iestāde secināja arī to, ka īpaši pārtikas produkti, kas indicēti jauniem cilvēkiem (piemēram, graudaugu pārtika zīdaiņiem un maziem bērniem un biskvīti, sausiņi un cepumi bērniem, maisījumi zīdaiņiem, papildu ēdināšanas maisījumi zīdaiņiem, īpašiem medicīniskiem nolūkiem paredzēta zīdaiņu un mazu bērnu pārtika, maziem bērniem paredzēti maisījumi, zīdaiņu pārtika un augļu sulas), šajā iedzīvotāju grupā būtiski veicināja uzturekspонētību neorganiskajam arsēnam.

(9) Esošā vidējā un 95. procentiles uzturekspонētība arsēnam joprojām atbilst BMDL01 vērtībām, kas noteiktas *CONTAM* grupas 2009. gada zinātniskajā atzinumā. Tāpēc ir lietderīgi noteikt jaunas maksimāli pieļaujamās koncentrācijas precēs, kas veicina eksponētību arsēnam, un zemākas esošās maksimāli pieļaujamās koncentrācijas, kur iespējams, pamatojoties uz datiem par sastopamību.

(10) Pārtikas kodeksā ir noteikts, ka attiecībā uz kopējo arsēnu sālī maksimāli pieļaujamā koncentrācija ir 0,5 mg/kg ([8]). Ir lietderīgi tādu pašu maksimāli pieļaujamo koncentrāciju noteikt Savienības tiesību aktos.

(11) Tāpēc Regula (EK) Nr. 1881/2006 būtu attiecīgi jāgroza.

(12) Ņemot vērā to, ka dažiem pārtikas produktiem, uz kuriem attiecas šī regula, ir ilgs glabāšanas laiks, pārtikas produktus, kas likumīgi laisti tirgū pirms šīs regulas piemērošanas dienas, būtu jāļauj atstāt tirgū.

(13) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (EK) Nr. 1881/2006 pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu.

2. pants

Pārtikas produkti, kas bija likumīgi laisti tirgū pirms šīs regulas stāšanās spēkā, var palikt tirgū, līdz tiem beidzas minimālais derīguma termiņš vai izlietošanas termiņš.

3. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

([5]) Komisijas Regula (ES) 2015/1006 (2015. gada 25. jūnijs), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1881/2006 attiecībā uz neorganiskā arsēna maksimāli pieļaujamo koncentrāciju pārtikas produktos (OV L 161, 26.6.2015., 14. lpp.).

([6]) Komisijas Ieteikums (ES) 2015/1381 (2015. gada 10. augusts) par arsēna monitoringu pārtikā (OV L 213, 12.8.2015., 9. lpp.).

([7]) *EFSA* zinātniskais ziņojums "*The chronic dietary exposure to inorganic arsenic*", *EFSA Journal* 2021; 19(1): 6380, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2021.6380.

([8]) Pārtikas kodeksa vispārējais standarts piesārņotājiem un toksīniem pārtikā un barībā (CODEX STAN 193-1995).

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 3. martā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Regulas (EK) Nr. 1881/2006 pielikuma 3. iedaļas 3.5. apakšiedaļu "Arsēns (neorganiskais)" aizstāj ar šādu:

Pārtikas produkti ([1])		Maksimāli pieļaujamā koncentrācija (mg/kg slapjā svara)
"3.5.	**Arsēns (neorganiskais arsēns attiecībā uz 3.5.1.–3.5.4. punktu un kopējais arsēns attiecībā uz 3.5.5. punktu)** ([50])	
3.5.1.	Graudaugi un produkti uz graudaugu bāzes ([51])	
3.5.1.1.	Netvaicēti, slīpēti rīsi (pulētie vai baltie rīsi)	0,15
3.5.1.2.	Tvaicēti un lobīti rīsi	0,25
3.5.1.3.	Rīsu milti	0,25
3.5.1.4.	Rīsu galetes, rīsu vafeles, rīsu krekeri, rīsu kēksi, rīsu pārslas un uzpūsti brokastu rīsi	0,30
3.5.1.5.	Rīsi, kas paredzēti zīdaiņu un mazu bērnu pārtikas ražošanai [3]	0,10
3.5.1.6.	Bezalkoholiskie dzērieni uz rīsu bāzes	0,030
3.5.2.	Maisījumi zīdaiņiem([3]) ([29]), papildu ēdināšanas maisījumi zīdaiņiem([3]) ([29]), īpašiem medicīniskiem nolūkiem paredzēta zīdaiņu un mazu bērnu pārtika([3]) ([29]) un maziem bērniem paredzēti maisījumi ([29]) ([57])	
3.5.2.1.	- ko pārdod pulvera veidā	0,020
3.5.2.2.	- ko pārdod šķidrā veidā	0,010
3.5.3.	Bērnu pārtika([3]) ([29])	0,020
3.5.4.	Augļu sulas, koncentrētas augļu sulas, kas atjaunotas, un augļu nektāri ([14])	0,020
3.5.5.	Sāls	0,50"